

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

KATALOG USŁUG TURYSTYCZNYCH
OBSZARU JEZIORA ZEGRZYŃSKIEGO

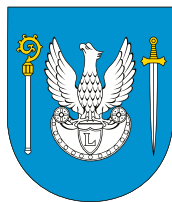
TURYSTYKA HISTORYCZNA

PL

POWIAT LEGIONOWSKI

Powiat legionowski i jego okolice są pełne atrakcji. Dla pełnego ukazania potencjału regionu stworzone zostały Katalogi Usług Turystycznych Obszaru Jeziora Zegrzyńskiego, które są spójnym systemem informacji o tych miejscach. W celu najefektywniejszego zachęcenia zarówno turystów z kraju oraz ze świata, jak i lokalnych mieszkańców do korzystania z atrakcji turystycznych znajdujących się na terenie powiatu legionowskiego i w jego okolicach stworzone zostały propozycje wycieczek jednodniowych lub weekendowych. Dzięki zaprezentowaniu usług turystycznych właśnie w taki sposób zwiedzający mogą w prosty i łatwy sposób poznać ciekawe miejsca. Każda prezentowana trasa stanowi propozycję, z której można skorzystać w całości lub wybrać tylko interesujące elementy. Wszystkie opisy zawierają najistotniejsze z punktu widzenia turysty informacje: przebieg trasy wycieczki, możliwości obejrzenia lub skorzystania z ciekawych obiektów znajdujących się na wyznaczonej trasie oraz kontakt do nich.

WYDAWCA:
Starostwo Powiatowe
w Legionowie
ul. Sikorskiego 11
05-119 Legionowo
tel. 22 76 40 450
promocja@powiat-legionowski.pl
www.jeziorozegrzynskie.pl
www.powiat-legionowski.pl

ZDJĘCIA: J. Biegajski, L. Błachnio,
B. Dudek, T. Grzybowski, P. Kozarzewski,
A. Nowak, M. Rosolska, arch. UG Nieporęt

PROJEKT, SKŁAD I OPRACOWANIE:
Sales Broker
ul. Bułgarska 38/50
30-409 Kraków
biuro@salesbroker.pl

Katalog usług turystycznych obszaru Jeziora Zegrzyńskiego jest finansowany ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013 w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi”.

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

JEZIORO ZEGRZYŃSKIE

ŚLADAMI HISTORII

Oddajemy w Państwa ręce katalog *Turystyka historyczna* – jeden z czterech, które tworzą serię Katalogi Usług Turystycznych Obszaru Jeziora Zegrzyńskiego.

W tej publikacji przedstawiamy trzy propozycje wycieczek dla miłośników historii. Lato sprzyja zwiedzaniu zabytków na świeżym powietrzu, dlatego trasy wycieczek przewidzianych na tę porę roku będą m.in. wzdłuż traktów spacerowych, przez tereny ruin i przez muzeum pod gołym niebem. W zimie okolice jeziora można poznawać w ciepłych wnętrzach Muzeum Historycznego w Legionowie oraz pałacu w Jabłonnie. Ważnym punktem każdej wycieczki jest smaczny posiłek w wybranym lokalu, który serwuje kuchnię lokalną, polską lub międzynarodową.

Na końcu katalogu znajdują się informacje praktyczne na temat dojazdu nad Jezioro Zegrzyńskie, jak również przydatne numery alarmowe – do wodnego pogotowia ratunkowego i do policji rzecznej.

Wspomniana seria obejmuje również katalogi poświęcone turystyce aktywnej, rekreacyjnej i rodzinnej. Publikacje te, podobnie jak niniejsza, zawierają propozycje wycieczek, które zostały przygotowane z myślą o określonych odbiorcach.

LATO

WYCIECZKA

JEDNODNIOWA

ZWIEDZANIE SEROCKA

1

RYNEK
I RATUSZ

2

KOŚCIÓŁ
PARAFIALNY

3

TRAKTEM SPACEROWYM
DO GRODZISKA BARBARKA

1 RYNEK I RATUSZ

Serock jest jednym z najstarszych miast mazowieckich. Pierwszą wzmiankę o nim odnaleziono w tzw. falsyfikacie mogileńskim z 1065 roku. W XIII wieku Serock miał postać osady targowej. Później – w wyniku reformy układu przestrzennego z tzw. lokacją na nowych zasadach prawnych – powstał scentralizowany układ z niewielkim rynkiem i z działkami mieszczarskimi. Dokumenty lokacyjne nie były wydawane w pierwszym okresie istnienia miasta. Nadanie praw miejskich w 1417 roku było więc zapewne potwierdzeniem i rozszerzeniem praw istniejących już wcześniej. Wojny szwedzkie niemal zupełnie zniszczyły Serock, jednak na jego terenie nie brakuje interesujących miejsc, które ułatwią poznanie historii tego obszaru i jego specyfiki.

Spacer po Serocku zaczniemy od brukowanego rynku miejskiego. Jego układ – wraz z ulicami, które wychodzą z naroży – stanowi pozostałość miasta lokowanego w średniowieczu na prawie chełmińskim (XV wiek). Na rynku, prawdopodobnie w 1. połowie XV wieku, wybudowano ratusz. Znajdowały się w nim pomieszczenia dla rady miejskiej, której przewodniczył burmistrz. Swoją siedzibę miała tam także tzw. ława sądowa.

Ratusz (Urząd Miasta i Gminy)

Rynek 21

05-140 Serock

Więcej na: www.miesto.serock.pl

2 KOŚCIÓŁ PARAFIALNY

Serocki rynek stanowił od zawsze centralny punkt miasta. Stąd ulice rozchodzą się na wszystkie jego strony. Od rynku możemy dojść do ul. Farniej, przy której znajduje się murywany kościół parafialny pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie (dawniej: św. Wojciecha). Został on ufundowany przez ostatnich książąt mazowieckich – Janusza III i Stanisława, do których Serock należał – a usytuowany jest na skarpie, skąd rozciąga się widok na połączenie Bugu i Narwi. Obecnie świątynia stanowi najstarszy zabytek w powiecie legionowskim. Po przekroczeniu progu kościoła (którego posadzka znajduje się poniżej poziomu otoczenia) widać oryginalne barokowe wyposażenie. We wnętrzu zachwyca zwłaszcza późnobarokowy ołtarz z 1775 roku z figurami św. Stanisława i św. Wojciecha. Bogaty wystrój świątyni zachowuje jednorodny charakter dzięki dwóm rokokowym ołtarzom bocznym. Spośród licznych tablic epitafijnych warto wspomnieć o tej, która upamiętnia działalność zmarłego w 1849 roku ks. Seweryna Piekarskiego, proboszcza serockiego, kanonika warszawskiego.

Kościół Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie w Serocku

ul. Farna 7

05-140 Serock

Więcej na: www.miasto.serock.pl, www.jezioro.zegrzynskie.pl

3

TRAKTEM SPACEROWYM
DO GRODZISKA BARBARKA

Idąc w dół ul. Radzywińskiej, dochodzimy do grodziska Barbarka. Jest to miejsce, od którego zaczęła się pisać historia Serocka. Grodzisko leży na wysokiej skarpie, na prawym brzegu Narwi, w pobliżu miejsca, gdzie rzeka ta łączy się z Bugiem. Barbarka jest najstarszym ze świadków historii ziemi serockiej. Grodzisko powstało bowiem w XI wieku. W wyniku badań archeologicznych na terenie Barbarki odnaleziono wiele elementów ceramicznych, kości zwierzęcych i szczątków ryb oraz ponad 200 zabytków archeologicznych, które dają nam ogólny wgląd w życie mieszkańców tej ziemi aż do XVII wieku. Obok grodu istniały podgrodzie i osady podgrodowe. Zespół ten stał się zaczątkiem miasta. Podgrodzie i osady podgrodowe zamieszkiwali rzemieślnicy pracujący na potrzeby grodu, a nadwyżki produkcyjne były przedmiotem wymiany handlowej. Dziś w tym miejscu znajduje się symboliczna makieta średniowiecznej Barbarki ukryta w zieleni nadnarwiańskiej.

Więcej na: www.miesto.serock.pl

LATO

WYCIECZKA WEEKENDOWA

DZIEŃ PIERWSZY

- 1** NOCLEG W PAŁACU KRASIŃSKICH
W ŻEGRZU

DZIEŃ DRUGI

2

ZWIEDZANIE FORTÓW
W BENIAMINOWIE

3

ZWIEDZANIE SKANSENU
W KULIGOWIE

DZIEŃ TRZECI

4

ZWIEDZANIE PAŁACU
W JADWISINIE

5

ZWIEDZANIE RUIN
DWORKU SZANIAWSKICH

1

NOCLEG W PAŁACU KRASIŃSKICH W ZEGRZU

Historia Pałacu Zegrzyńskiego sięga 1. połowy XIX wieku. Neorenesansowy obiekt wraz z folwarkiem wznosił właściciel Zegrza hrabia Stanisław Kostka Aleksy Kazimierz Krasiński (1811-1849). Krasińscy byli właścicielami dóbr Zegrze od połowy XVII wieku. Po śmierci Stanisława Krasińskiego pałac odziedziczyła jego córka Jadwiga, która w roku 1862 wyszła za mąż za Macieja Józefa Radziwiłła (1842-1907), wnosząc w posagu posiadłości zegrzyńskie. Około 1894 roku pałac w Zegrzu został wyremontowany i zaadoptowany na letnią rezydencję generałów-gubernatorów warszawskich. Od sierpnia 1915 do listopada 1918 roku pałac znajdował się w rękach okupacyjnych władz niemieckich. W latach 1919-1939 Zegrze było miejscem stacjonowania ośrodków kształcenia wojskowych kadr łączności. Od 13 września 1939 do 17 stycznia 1945 roku teren Zegrza znajdował się pod okupacją. Pałac został częściowo uszkodzony w czasie rosyjskiej ofensywy styczniowej w 1945 roku. Odremontowany po 1948, pozostawał we władaniu wojska. W 1959 roku pałac z otaczającymi budynkami przekazano Polskiej Agencji Prasowej. Z inicjatywy głównego inżyniera PAP Heliodora Cepy, przedwojennego komendanta Centrum Wyszkolenia Łączności w Zegrzu, powstało jedno z najnowocześniejszych w krajach tzw. bloku wschodniego centrów nadawczo-odbiorczych, które zbierało informacje prasowe z całego świata. Od września 2009 roku pałac pełnił funkcję jedynie szkoleniowo-wypoczynkową. (Oprac. Mirosław Pakuła).

Pałac Zegrzyński

ul. prof. Janusza Groszkowskiego 3

05-131 Zegrze

tel. 22 79 31 275

Cennik i szczegóły na: www.palac-zegrzynski.pl

2 ZWIEDZANIE FORTÓW W BENIAMINOWIE

Gdy pozna się już każdy zakątek pięknego, zabytkowego pałacu, warto wybrać się na dalsze wycieczki. Niedaleko Jeziora Zegrzyńskiego w gminie Nieporęt znajduje się fort Beniaminów, wybudowany przez Rosjan na przełomie XIX i XX wieku jako łączący twierdzę Zegrze z twierdzą Warszawa. Prace budowlane rozpoczęto najprawdopodobniej w 1904 roku. Projektantem fortu był gen. Konstanty Wieliczko. W tym samym czasie budowla uzyskała zdolności bojowe. Dalsze prace trwały do wybuchu wojny rosyjsko-japońskiej. Wskutek reformy z 1909 roku przerwano je, a obiekt nigdy nie został ukończony. W trakcie drugiej wojny światowej Niemcy zajęli fort i umocnili linię Warszawa-Zegrze. W Beniaminowie powstał obóz dla jeńców radzieckich Stalag 368. Podczas wyzwania Polski budowla została zbombardowana przez rosyjski samolot. W 1944 roku, po zdobyciu przez Rosjan, fort został częściowo wysadzony. Obecnie teren ten stanowi własność prywatną. Przez pewien czas organizowano tu imprezy plenerowe, rajdy terenowe i rozgrywki paintballowe. Teraz jednak nie jest oficjalnie dostępny do zwiedzania – ruiny można zobaczyć tylko dzięki uprzejmości właściciela.

Więcej na: www.forty.waw.pl

3

ZWIEDZANIE SKANSENU

W KULIGOWIE

Po obejrzeniu pozostałości fortu warto się wybrać w dalszą podróż – do Kuligowa, gdzie zwiedzić można Park Kultury Ludowej.

Kuligów jest to malownicza wieś położona nad rozlewiskami Bugu. Powstał tu Park Kultury Ludowej – miejsce, gdzie można się poczuć jak za dawnych czasów. Jego twórcą jest Wojciech Urmanowski. Zapach siana, chłód w stodole, starodawne przyrządy, okazałe wozy, stylowe rzeźby, smak wiejskiego jedzenia – wszystkiego tego (i nie tylko) doświadczyć można w kuligowskim skansenie. Pierwsze obiekty zostały tutaj przeniesione w 2000 roku. Obecnie obejrzeć możemy przydrożną kuźnię, wiejską chatę, spichlerz, stodołę, oborę, dworek drobnoszlachecki i wozownię. Przy budynkach stoją rzeźby Marka Gołaszewskiego z Marek – samouka, który sporych rozmiarów dzieła tworzy w drewnie za pomocą piły spalinowej. W soboty i niedziele odbywają się tu kiermasze potraw regionalnych; można wtedy skosztować specjałów przygotowanych tylko z naturalnych produktów.

Skansen w Kuligowie

ul. Kręta 4

05-254 Kuligów

Więcej na: skansen.powiatwolominski.pl

4

ZWIEDZANIE PAŁACU

W JADWISINIE

Trzeciego dnia pobytu nad Jeziorem Zegrzyńskim warto poznać okoliczne atrakcje historyczne. W Jadwisinie znajduje się pałac Jadwigi i Macieja Radziwiłłów, którego budowa została ukończona w 1898 roku. Malowniczo położony na wysokiej skarpie pałac został zaprojektowany przez François Aurefa w stylu renesansu francuskiego. Licowany czerwono-brunatnymi płytkami ceramicznymi, kontrastuje z bujną zielenią parkową. Uwagę zwraca asymetryczny układ brył z wieżą w elewacji frontowej. Nad wejściem głównym widnieje monogram pierwszych właścicieli, od strony rzeki zaś w ryzalicy umieszczono ich herby rodowe Ślepowron – Krasieńskich i Trąby – Radziwiłłów. W pobliżu pałacu zostały wzniesione stylowe oficyny z wozownią i stajnie. Około 1900 roku urządzono tu park krajobrazowy. Po prawie 100 latach utworzono z niego i przyległego kompleksu leśnego rezerwat Jadwisin (93 ha), którego celem jest ochrona pozostałości dawnej puszczy serockiej. Po drugiej wojnie światowej majątek w Jadwisinie został rozparcelowany, a następnie, w 1960 roku, utworzono tu ośrodek wypoczynkowy Urzędu Rady Ministrów. Obecnie trwają procedury odzyskania majątku przez rodzinę Radziwiłłów. (Oprac. J. Szczepański).

Więcej na: www.miasto.serock.pl

5

ZWIEDZANIE RUIN

DWORKU SZANIAWSKICH

Niedaleko pałacu w Jadwisinie, w uroczym położonym miejscu, tuż nad Jeziorem Zegrzyńskim, w kompleksie leśnym znajdują się ruiny dworku i zabudowań gospodarczych rodziny Szaniawskich. Dworek wzniesiony został w roku 1838. Tuż obok znajdują się pozostałości po młynie parowym, który w połowie XIX wieku był jednym z największych i najnowocześniejszych nie tylko w Królestwie Polskim, ale i w Europie. W latach osiemdziesiątych XIX wieku posesję dyrektora młyna objął

Adam Zygmunt Szaniawski, który wraz z żoną Wandą zamieszkał w drewnianym dworku w pobliżu młyna. W lutym 1886 roku urodził się we dworze Jerzy Szaniawski (późniejszy dramaturg, felietonista i pisarz). Na początku XX stulecia młyn spłonął. Szaniawscy znaleźli się w trudnej sytuacji – wyjściem okazało się założenie letniska w Zegrzynku. Silnie przemawiało za tym położenie dawnego młyna i dworku. Zresztą już wcześniej, przed pożarem, Szaniawskich odwiedzali w Zegrzynku przedstawiciele świata kultury, wśród nich Maria Konopnicka, Deotyma, Konrad Prószyński, Eliza Orzeszkowa i Ignacy Kraszewski. Letnisko rozwijało się, a z czasem dworek został przebudowany i dostosowany do nowych funkcji. Szaniawski umiera w 1970 roku. Siedem lat później dworek zamieszkiwany przez wdowę płonie doszczętnie w niejasnych okolicznościach. Otaczający ruiny las, porastający malowniczo ukształtowaną krawędź erozyjną, i wąwóz uznane zostały w 1977 roku za rezerwat przyrody zwany Wąwozem Szaniawskiego.

ZIMA

WYCIECZKA

JEDNODNIOWA

1

MUZEUM HISTORYCZNE
W LEGIONOWIE

2

PAŁAC
W JABŁONNIE

1

MUZEUM HISTORYCZNE

W LEGIONOWIE

Początki Muzeum Historycznego w Legionowie sięgają 10 listopada 2001 roku, kiedy to powołane zostały Zbiory Historyczne Miasta Legionowo. Organizacyjnie stanowiły one komórkę Wydziału Kultury i Promocji Urzędu Miasta Legionowo. Miejszem stałej ekspozycji poświęconej dziejom Legionowa były pomieszczenia w zabytkowej willi przy ul. Mickiewicza 23, wzniesionej na początku lat trzydziestych XX wieku w stylu dworcowym. W budynku głównym muzeum we wrześniu 2012 roku nastąpiło otwarcie wystawy stałej, poświęconej życiu oraz pisarstwu Aliny i Czesława Centkiewiczów. Zaprezentowane wtedy zostały eksponaty związane z latami 1934-1939, kiedy Czesław Centkiewicz pracował w legionowskim Państwowym Instytucie Meteorologicznym, oraz z okresem 1950-1955, kiedy pisarze na stałe mieszkali w Legionowie. Z kolei 19 maja 2012 roku nastąpiło otwarcie Filii Muzeum Historycznego w Legionowie na osiedlu Piaski. Jej siedzibę stanowi odrestaurowany carski budynek koszarowy z 1892 roku. W budynku filii znajduje się stała wystawa poświęcona historii legionowskiego garnizonu – od jego początków u schyłku XIX wieku aż do dziś. Filia „Piaski” stanowi ważny ośrodek podtrzymywania tradycji wojskowej. Spełnia także funkcje edukacyjne (są tu prowadzone lekcje muzealne), a ponadto mieści dostępną dla wszystkich czytelnię oraz pracownię z księgozbiorem dotyczącym wojskowości.

Muzeum Historyczne w Legionowie

ul. Adama Mickiewicza 23

05-120 Legionowo

tel. 22 77 42 166

Więcej na: www.muzeum.legionowo.pl

PAŁAC

W JABŁONNIE

Pałac w Jabłonie od średniowiecza był własnością biskupów płockich, którzy w XV wieku wybudowali tu letnią rezydencję. W 1773 roku Jabłonnę odkupił od kapituły płockiej brat króla Stanisława Augusta – Michał Poniatowski, ówczesny biskup płocki i późniejszy prymas Polski. Zamierzając ją przekształcić w elegancką rezydencję pałacowo-parkową, w 1774 roku zamówił projekt nowej siedziby u królewskiego architekta Dominika Merliniego. Całość pomyślano jako zespół trzech budynków: usytuowanego centralnie parterowego pałacyku, będącego mieszkaniem właściciela, oraz dwóch bocznych, dwupiętrowych pawilonów. W 1944 roku pałac został spalony przez wojska niemieckie. W 1953 roku Jabłonnę objęła Polska Akademia Nauk, która stworzyła tu ośrodek konferencyjno-wypoczynkowy (odbudowa pałacu według projektu Mieczysława Kuźmy, rekonstrukcja parku według projektu Gerarda Ciołka). Podczas odbudowy pałacu przywrócono jego części środkowej stan z końca XVIII wieku, w częściach bocznych zaś pozostawiono partie dobudowane w 1. połowie XIX wieku, zmieniając ich elewacje. Usunięto dekorację z lanego żelaza w Sali Mauretańskiej, przywracając jej oraz pozostałym wnętrzom klasycystyczny charakter. Wyposażenie skompletowano po roku 1945. Sale reprezentacyjne urządzone meblami i obrazami z końca XVIII wieku i z 1. połowy XIX wieku.

Polska Akademia Nauk
Dom Zjazdów i Konferencji w Jabłonie

ul. Modlińska 105

05-110 Jabłonna

tel. 22 78 24 433

Więcej na: www.palacjablonna.pl

JAK DOJECHAĆ NAD

JEZIORO ZEGRZYŃSKIE

AUTOBUSY ZARZĄDU TRANSPORTU MIEJSKIEGO (ZTM)

Linie: 705, 734, 735 (bezpośrednio nad jeziorem) – odjazd z pętli Żerań FSO (Warszawa)
www.ztm.waw.pl

SZYBKA KOLEJ MIEJSKA (SKM)

Linia S9 – odjazd z Dworca PKP Warszawa Zachodnia do stacji Wieliszew przez Legionowo
Linia S3 – odjazd ze stacji PKP Warszawa Lotnisko Chopina do stacji Wieliszew przez Legionowo
www.ztm.waw.pl

POCIĄGI KOLEI MAZOWIECKICH (KM)

Linia KM10 – odjazd z Legionowa do Tłuszcza przez Nieporęt
www.mazowieckie.com.pl

TRAMWAJ WODNY

Szczegółowy rozkład rejsów na stronie www.ztm.waw.pl

TELEFONY ALARMOWE

Jeżeli widzisz wypadek na Jeziorze Zegrzyńskim lub w jego okolicy, zadzwoń:

LEGIONOWSKIE WODNE OCHOTNICZE
POGOTOWIE RATUNKOWE

tel. **+48 695 889 010** lub **+48 601 100 100**

POLICJA
RZECZNA

tel. **22 60 36 860**

NAJLEPSZY POMYSŁ NA WEEKEND!

jeziro.zegrzyskie pl

